

Жәңгір хан атындағы
Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті

Жәңгір хан атындағы БҚАТУ ғалымдарының библиографиясы

**Есенғалиев
Қайырлы
Ғұсманғалиұлы**

Орал -2017

Жәңгір хан атындағы
Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті
Ғылыми кітапхана

Есенғалиев
Қайырлы
Ғұсманғалиұлы

Биобиблиографиялық әдебиеттер көрсеткіші

Орал - 2017

УДК: 011:636

ББК: 91.9:4

Е 82

Құраст: Кудабаета Г.А., ғылыми кітапхананың сектор жетекшісі
Шығаруға жауапты: Есенаманова А. Б., ғылыми кітапхананың
директоры

Есенғалиев Қайырлы Ғұсманғалиұлы: биобиблиографиялық
әдебиеттер көрсеткіші / құраст.: Г. А. Кудабаета, Ш. Я.
Сарсенғалиева, шығ. жауапты А. Б. Есенаманова. - Орал : Жәңгір хан
атындағы БҚАТУ, 2017. - 48 б.

Биобиблиографиялық көрсеткіш Жәңгір хан атындағы Батыс
Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің доценті, Ресей
Федерациясының ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы Қ. Ғ.
Есенғалиевқа арналды.

Көрсеткіште жинақталған мәліметтер ауыл шаруашылық
ғылымдарының докторы Қ. Ғ. Есенғалиевтың ғылыми-педагогикалық
және оқытушылық қызметі туралы қысқаша мағлұмат беріліп, өмір
жолының негізгі кезеңдері атап көрсетілген. Басылып шыққан
ғылыми еңбектері әр жылдарға бөлініп, ішінде алфавиттік тәртіппен
орналастырылды.

Биобиблиографиялық көрсеткіш ғалымдарға, жоғарғы оқу
орындарының оқытушылары мен білім алушыларына, кітапхана
қызметкерлеріне арналады.

АЛҒЫ СӨЗ

Ұсынылып отырған көрсеткіш Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті ғалымдарының биобиблиография сериясының жалғасы болып табылады.

Биобиблиографиялық көрсеткіш Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің доценті, Ресей Федерациясының ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы Қ. Ғ. Есенғалиевқа арналды.

Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің «Биотехнология, мал және балық шаруашылығы» кафедрасының доценті, Ресей Федерациясының ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы Қайырлы Есенғалиевтің ғылыми еңбектері Қазақстанда және ТМД басқа да елдерінде кеңінен танымал, қой шаруашылығы саласындағы белді ғалым, бірнеше монографиялардың авторы, ол әріптестерімен бірге қой шаруашылығында жетістіктері үшін берілген 3 патенттің және 3 авторлық куәліктің иегері.

Ғалымның қой шаруашылығы соның ішінде ақжайық етті-жүндіқой шаруашылығы саласындағы жазған көптеген ғылыми еңбектері ауыл шаруашылығы өндірісінде, мамандар, оқытушылар, білім алушылар арасында кеңінен пайдаланылуда.

Биобиблиографияда жинақталған материалдар ғалым Қ. Есенғалиевтің еңбек және ғылыми қызметтегі жолын қамтиды.

Қ. Ғ. Есенғалиевтің басшылығымен 5 магистрлік диссертация қорғалған.

«Ғылыми еңбектер» айдарында ғалымның 1988-2016 жылдар аралығындағы жазылған ғылыми еңбектерінің тізімі берілген. Ғылыми еңбектер хронологиялық тәртіппен реттелген. Көрсеткішті құрастыру барысында Жәңгір хан атындағы БҚАТУ ғылыми кітапханасының каталогтары мен картотекалары пайдаланылды.

Биобиблиографиялық көрсеткіш ғылыми қызметкерлерге, ауыл шаруашылық мамандарына, оқытушыларға, докторанттар мен магистранттарға арналады.

Көрсеткіштегі мәліметтер 2017 жылдың сәуір айына дейін жинақталған.

Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтің ғылыми және педагогикалық қызметі туралы очерк

Қайырлы Ғұсманғалиұлы Есенғалиев Батыс Қазақстан облысының Тайпақ ауданының Харькин ауылында 1957 жылдың 13-шы сәуірінде көп балалы жанұяда дүниеге келді.

Әкесі Ғұсманғали Есенғалиев Харькин сегіз жылдық мектебінде мұғалім болып қызмет атқарды, анасы Қабира Жұмабекова үй шаруасымен айналысты.

1964-1972 жылдары ауылда Харькин сегіз жылдық мектебінің, 1973-1974 жылдары Калмыков селосында Калмыков орта мектебінің орыс сыныптарында, 1976-1981 жылдары Орал қаласындағы Батыс Қазақстан ауыл шаруашылық институтының зооинженер факультетінде оқыды.

Есенғалиев Қайырлы Ғұсманғалиұлы 1981 жылы Батыс Қазақстан ауылшаруашылық институтын бітірген соң «Ауылшаруашылық жануарлар анатомиясы» кафедрасына оқытушылық қызметіне қалдырылды.

1989 жылы Қазақтың қой шаруашылығы технологиялық ғылыми зерттеу институтының аспирантурасын бітірді.

1991 жылы Бүкілодақтық қой және ешкі ғылыми-зерттеу институтының (РФ, Ставрополь қаласы) диссертациялық Кеңесінде «Продуктивные особенности молодняка от скрещивания тонкорунных маток с австрало-западно-казахстанскими мясо-шерстными баранами различной кровности» тақырыбына ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы, профессор Василий Васильевич Терентьевтің жетекшілігімен кандидаттық диссертация қорғады. Зерттеулерін ақжайық етті-жүнді кроссбредті тұқымы қойын өсіретін Батыс Қазақстан облысының Қаратөбе ауданының «Қалдығайты» кеңшарында жүргізді. Сол жылдары аға ғылыми қызметкер, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты К. Өмірзақовпен бірге ғылыми-зерттеу жұмыстарын жүргізіп, «Қалдығайты» кеңшарында ақжайық етті-жүнді тұқымы қойларының өсіруі бойынша асыл тұқымды фермасын ашып, 1989 жылы ҚР Ауыл шаруашылығы министрлігінің бұйрығымен бекітілді.

1991-2000 жылдары Батыс Қазақстан ауылшаруашылық институтының азықтандыру және зоогигиена кафедрасының доценті міндетін атқарушы және Батыс Қазақстан аграрлық университетінің

мал шаруашылығы өнімдерін өндіру мен өңдеу технологиясы кафедрасының доцент лауазымындағы қызметін атқарды.

1994 жылдың 24 маусымында Қазақстан Республикасының Министрлер Кеңесінің жанындағы жоғарғы аттестациялық комиссиясы Қ. Ғ. Есенғалиевқа доцент ғылыми дәрежесін берді.

1990-1994 жылдар аралығында зооинженерлік факультеті деканының оқу және тәрбие жөніндегі орынбасары қызметін атқарды және 2008-2010 жылдарда факультеттің «Биотехнология, мал және балық шаруашылығы» кафедрасының меңгерушісі болып еңбек етті.

2000-2006 жылдары Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің және Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің доценті.

2016 жылдың 19 мамырында Ресей Федерациясының Самара мемлекеттік ауыл шаруашылығы академиясындағы диссертациялық Кеңесінде «Научно обоснованные методы повышения эффективности разведения овец акжайкской мясо-шерстной породы в условиях Западного Казахстана» тақырыбына ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы, профессор Балуаш Бақышұлы Траисовтың ғылыми кеңесшілігімен докторлық диссертация сәтті қорғады және осы жылдың 18 қарашасында Ресей Федерациясының жоғарғы аттестациялық комиссиясы қорытындысы бойынша Қ. Ғ. Есенғалиевқа «Ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы» ғылыми дәрежесі берілді.

Қ. Ғ. Есенғалиев 1984 жылы «Мал дәрігерлік» мамандығы бойынша К. И. Скрябин атындағы Еңбек Қызыл Ту орденді Москва ветеринарлық академиясының біліктілік көтеру факультетінің «Цитология, гистология және эмбриология» мамандандыруына сәйкес біліктілігін жоғарылатты.

2010 жылы К. А. Тимирязев атындағы Москва ауыл шаруашылығы академиясы жанындағы қосымша кәсіптік білім беру институтында «Селекционные программы и принципы сертификации племенных ресурсов в животноводстве» тақырыбында біліктілігін көтерді.

2015 жылы Ресей Федерациясының Самара мемлекеттік ауыл шаруашылығы академиясының біліктілік жоғарылату факультетінің «Организация воспроизводства в овцеводстве» тақырыбында және 2016 жылы Бүкілресейлік қой және ешкі ғылыми-зерттеу институтының (РФ, Ставрополь қаласы) жанындағы біліктілікті

көтеру факультетінің «Селекционер- овцевод (бонитер)» мамандандыруы бойынша біліктілігін жоғарылатты.

Доцент Қайырлы Есенғалиев әр жылдарда зооинженерлік және мал дәрігерлік факультеттерінің студенттеріне, магистранттарына және докторанттарына бірнеше мамандықтар бойынша («Зооинженер», «Ветеринарлық медицина», «Ветеринарлық санитария», «Зоотехния», «Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы», «Ихтиология және өнеркәсіптік балық аулау», «Балық шаруашылығы», «Биотехнология») келесі пәндерден: «Ауыл шаруашылығы жануарлары анатомиясы», «Ауыл шаруашылығы жануарлары морфологиясы», «Үй жануарлары анатомиясы», «Үй жануарлары морфологиясы», «Цитология, гистология, эмбриология», «Мал шаруашылығы объектілерін жобалау мен зоогигиена», «Ветеринарлық гигиена», «Ихтиология», «Қой шаруашылығы, қой етін, жүнін, елтірісін өндіру технологиясы», «Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы», «Қой шаруашылығы өнімдерін өндіру және өңдеу технологиясы», «Арнайы пәндерді оқытудың әдістемесі», «Кәсіптік пәндерді оқыту әдістемесі», «Қой селекциясы және биотехнологиясы», «Инженерлік энзимология», «Қой шаруашылығы шикізатын өндіру және өңдеу технологиясы», «Ғылыми зерттеулердің негіздері», «Жеке зоотехния салалары бойынша заманауи проблемалар» сабақ берді.

Доцент Қ. Ғ. Есенғалиев жүйелі түрде оқу әдістемелік жұмыстармен шұғылданады, оның нәтижелері 50 астам әдістемелік нұсқауларда берілген, 9 оқулықтары мен 3 оқу практикумы қазақ тілінде шығарылған: «Үй жануарлары анатомиясы», «Үй жануарлары морфологиясы», «Ауыл шаруашылығы жануарларының морфологиясы», «Жануарлар морфологиясы латын ветеринарлық терминологиясымен», «Жануарлар анатомиясының топографиялық атласы», «Анатомиялық терминология сөздік (қазақша–орысша–латынша)», «Қой шаруашылығы практикумы», «Қой шаруашылығы, қой етін, жүнін, елтірісін өндіру технологиясы практикумы», «Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы практикумы». Олардың төртеуі Қазақстан Республикасының жоғары білім және ғылым басқармасының шешімімен жоғары оқу және орта кәсіби білім орындарында арналған оқулық құралдары ретінде басып шығаруға ұсынылған грифпен басылды.

Қ. Ғ. Есенғалиевтің ғылыми жетекшілігімен «Зооинженер», «Ветеринарлық медицина», «Ветеринарлық санитария»,

«Ихтиология», «Зоотехния», «Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы» мамандықтары бойынша 150 түлектері дипломдық жұмыстарын орындады және сәтті қорғады.

Оның ғылыми жетекшілігімен 5 магистрант «Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы» мамандығы бойынша магистрлік диссертацияларын жоғары дәрежеде қорғады және ауыл шаруашылығы ғылымдарының магистрі академиялық дәрежесін алды.

Ғылыми жұмысының жолының бастапқы күнінен Батыс Қазақстанда мал шаруашылығын дамытуға атсалысып, қой шаруашылығының тиімділігін арттыру үшін ізденістер, ғылыми зерттеулер мен тәжірибелер жасады, соның нәтижесінде елімізге белгілі Батыс Қазақстан өлкесінің табиғи жағдайына бейімделген ақжайық етті-жүнді биязылау қойларының түрлерін шығаруда жеткен жетістіктері сан алуан. Қой шаруашылығы саласындағы нәтижелері бойынша табысты ғылыми селекциялық жетістіктеріне 3 авторлық куәлік пен патенттер берілген.

Ұзақ жылғы ғылыми жұмыстың нәтижесінде Тасқала ауданындағы «Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-нің» асыл тұқымды қой шаруашылығында ақжайық етті-жүнді кроссбердті қой тұқымы отарынан зауыттық үш бірдей «БАЛИ-1395», «БАК-4087», «ЗКАТУ-7082» бірі ірі салмақты, екіншісі ұзын жүнді, үшіншісі қою қалың жүнді аталық іздері шығарылып, сонымен қатар тұқымшілік зауыттық етті сүлесіне патенттер алынды.

Қой шаруашылығы саласындағы ғылыми-зерттеу нәтижелері 180-нен аса ғылыми еңбектерде және монографияларда жарияланған. Етті-жүнді және етті-майлы қойларды селекциялық-асылдандыру және өнімділік қасиеттерін жоғарылату бойынша Батыс Қазақстан облысындағы шаруа және фермерлік қожалықтарына бірнеше ұсыныстарын басып шығарды.

Қойлардың бонитировкасын жүргізу бойынша облыстық және ауданаралық семинарлар өткізуге белсенді қатысты, қойларды өсіру жөнінде селекциялық-асылдандыру жұмыстарының ұсыныстарын жасады және қой шаруашылықтарына енгізді, жақын шет мемлекеттерде және республикалық ғылыми-практикалық конференцияларда ғылыми баяндамалар жасады.

Қой шаруашылығы бойынша № 212 «Агроөнеркәсіп кешені саласындағы қолданбалы ғылыми зерттеулер» бағдарламасына сәйкес «Батыс Қазақстандағы биязы, биязылау, етті-майлы қойлардың

генетикалық әулетін жоғарылату», «Батыс Қазақстан облысы жағдайындағы еділбай етті-майлы қойларының жетілдіру мен тиімді пайдалануының селекциялық әдістері», «Селекцияның тиімді әдістері мен тәсілдерін, азықтандыру, күтіп-бағу және көбейту технологияларын қолдана отырып ақжайық-етті жүнді қойларының генетикалық потенциалын арттыру»; «Кіріспе будандастыру әдісі арқылы ет өнімділігін өсіруге және биязы жүннің сапасын жақсартуға бағытталған Батыс Қазақстандағы биязы жүнді қойларының потенциалын жоғарлату»; «Қазақстанның әртүрлі аймақтарындағы қойлар мен ешкілердің қазіргі генотиптерін жетілдіру және жаңа түрлерін шығару», «Қойлардың генетикалық ресурстарын идентификациялау, жүйелендіру және паспорттау» және Қазақстан Республикасы БҒМ Ғылым комитетінің тапсырмасы бойынша «Батыс Қазақстанның ақжайық етті-жүнді қойларының генетикалық потенциалын өсіру» деп аталатын ғылыми-зерттеу жұмыстары мемлекеттік бюджеттік тақырыптарының негізгі орындаушысы болып табылады.

Доцент Қ. Ғ. Есенғалиев көпжылдық педагогикалық және ғылыми еңбектері үшін: «ҚР білім беру ісінің құрметті қызметкері», «ҚР ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төс белгілерімен және ҚР АШМ Құрмет грамотасымен, Батыс Қазақстан облысы Әкімінің Алғыс хатымен, Батыс Қазақстан облысының ауыл шаруашылығы басқармасының Құрмет грамотасымен, Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық- техникалық университетінің ректоры атынан Құрмет грамотасымен, «Жәңгір хан атындағы БҚАТУ 45 жыл» мерейтойлық төсбелгісімен, «Жәңгір хан атындағы БҚАТУ 50 жыл» мерейтойлық медалімен, «Жәңгір хан атындағы БҚАТУ ардагері» медалімен марапатталды.

Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтің өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері

- 1957** 1957 жылдың 13 сәуірінде Орал облысы Тайпақ ауданыХарькин ауылында дүниеге келген
- 1976-1981** Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының зооинженер факультетінің студенті
- 1981-1986** Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының ауыл шаруашылық жануарлары кафедрасының ассистенті
- 1986-1989** Алматы қаласындағы Қазаққой шаруашылығы ғылыми-зерттеу технологиялық институтының аспиранты
- 1989-1991** Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының үйжануарлары анатомиясы кафедрасының оқытушысы
- 1990-1994** Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының зооинженерлік факультеті деканының орынбасары
- 1991** РесейФедерациясының Ставрополь қаласындағы Бүкіл ресейлік қой және ешкі ғылыми-зерттеу институтының диссертациялық кеңесінде ауыл шаруашылық ғылымдарыныңкандидаты дәрежесін алуға ізденген диссертациясын сәтті қорғады
- 1991-1995** Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының азықтандыру және зоогигиена кафедрасының доцент міндетінатқарушы
- 1995-1999** Батыс Қазақстанаграрлық университетінің мал шаруашылығыөнімдерін өндіру технологиясы кафедрасының доценті

- 1999-2000** Батыс Қазақстан аграрлық университетінің агробиотехнологиялық мамандықтары департаментінің доценті
- 2000-2002** Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің Мемлекеттік шекарада мен көлікте ветмедициналық және ветеринарлық бақылау кафедрасының доценті
- 2003-2004** Батыс Қазақстанаграрлық-техникалық университетінің ветмедицина кафедрасының доценті
- 2004-2008** Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің морфология және физиология кафедрасының доценті
- 2008-2010** Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстанаграрлық-техникалық университетінің биотехнология, мал және балық шаруашылығы кафедрасының меңгерушісі
- 2008** Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің ардагері медалімен марапатталды
- 2008** «БҚАТУ 45 жыл» төс белгісімен марапатталды
- 2010** Қазақстан Республикасының білім беру ісінің құрметті қызметкері төс белгісімен марапатталды
- 2010** Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің биотехнология, мал және балық шаруашылығы кафедрасының доценті
- 2013** «БҚАТУ 50 жыл» мерейтойлық медалімен марапатталды
- 2013** Қазақстан Республикасының ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін төс белгісімен марапатталды

- 2016** Ресей Федерациясының Самара қаласындағы Самара мемлекеттік ауыл шаруашылығы академиясының диссертациялық кеңесінде ауыл шаруашылық ғылымдарының докторы дәрежесін алуға ізденген диссертациясын сәтті қорғады
- 2016** Батыс Қазақстан облысы әкімі Алтай Көлгіновтың алғыс хатымен марапатталды
- 2016** Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрінің құрмет грамотасымен марапатталды
- 2017** Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетінің биотехнология, мал және балық шаруашылығы кафедрасының доценті

Штрихи к портрету педагога

Б. Б. Траисов,

доктор сельскохозяйственных наук,
профессор, академик КазНАЕН, Каз АСХН

Мое знакомство с Кайырлы Гусмангалиевичем, тогда он был просто Кайырлы, началось с 1976 года, когда он поступил на первый курс зооинженерного факультета Западно-Казахстанского сельскохозяйственного института. Я учился на 5 курсе, мы тогда жили в общежитии № 6 на третьем этаже.

Как неудержимо быстро летит время, кажется совсем недавно на календаре был 1981 год, но все это ушло в историю и мы уже семнадцатый год живем в новом тысячелетии.

Мальчишки обычно мечтают стать военными, сыщиками, геологами, но Кайырлы Гусмангалиевич, сельский парень, родившийся в поселке Харькино тогдашнего Тайпакского района Уральской области, после окончания школы выбрал аграрную специальность, поступив на зооинженерный факультет Западно-Казахстанского сельскохозяйственного института.

Видимо любовь к природе, «матушке земле», заложенная в нем с рождения, детства и привела его на зооинженерный факультет сельхозинститута и здесь он сформировался как гражданин, специалист, ученый и практик аграрно-промышленного сектора.

На протяжении всех лет обучения (1976-1981 гг.) студенчество, да и преподаватели, усматривали в нем очень способного студента. Уже в студенческие годы он начал проявлять незаурядность ума, деловые качества, принципиальность, прямолинейность в суждениях в спорных вопросах были и остались его отличительной чертой характера.

Работа над собой, трудолюбие, стремление повышения своей квалификации привело Кайырлы Гусмангалиевича после окончания учебы в Западно-Казахстанском сельскохозяйственном институте и работе на кафедре анатомии сельскохозяйственных животных в аспирантуру Казахского научно-исследовательского технологического института овцеводства в г. Алма-Ата. Научная работа в аспирантуре под руководством профессора В. В. Терентьева посвящена созданию и развитию мясо-шерстного овцеводства на Западе Казахстана. Настойчивость и упорство позволили ему завершить диссертационную работу и защитить ее в 1991 году в

городе Ставрополе в Всероссийском научно-исследовательском институте овцеводства и козоводства.

Нельзя не сказать о том, что помогало Кайырлы Гусмангалиевичу строить свою, ни с кем несравнимую собственную жизнь. Это, прежде всего, как я считаю, его родные, родители, жена и дети, его окружение, учителя и наставники, друзья и коллеги.

Казалось бы, великих людей много, но у Кайырлы Гусмангалиевича свой, неизменный «круг общения», свои избранные и надежные, проверенные временами жизни люди, истории.

Кайырлы Гусмангалиевич как ученый сформировался, работая на кафедрах «Анатомия сельскохозяйственных животных» и «Частного животноводства» института. Ведение занятий как практических, так и лекций дало ему возможность глубже мыслить и анализировать.

Одной и единственной проблеме, которой посвятил себя, занимался и сегодня преданно занимается Юбиляр - это создание и совершенствование в зоне Западного Казахстана полутонкорунной акжайкской мясо-шерстной породы овец.

Спустя 25 лет после защиты кандидатской диссертации, обобщив весь ценный материал собранный за эти годы, в 2016 году в диссертационном совете Самарской государственной сельскохозяйственной академии под моим консультантством блестяще защитил докторскую диссертацию, подтвердив свою высокую квалификацию.

И здесь, Кайырлы Гусмангалиевич проявил себя как грамотный ученый и специалист.

36 лет работы в вузе не остались без следа. Его многие ученики, дипломники, кто слушал его лекции и по сей день работают на различных должностях экономики нашей страны и зарубежья.

Ученый богат своими научными трудами, учениками. Кайырлы Гусмангалиевич автор многих научных статей, монографий, учебно-методических рекомендаций, рекомендаций для производства. Он является автором более 180 научных трудов, обладатель авторских свидетельств за создание заводского внутривидового типа и трех заводских линий акжайкской мясо-шерстной породы овец.

Можно с уверенностью говорить, что у Кайырлы Гусмангалиевича много рук – это его ученики, и что Кайырлы Гусмангалиевич работая в Высшей школе, в школе жизни, обучая молодежь сам всегда остается учеником.

В канун 60-летия юбилея хочется пожелать Кайырлы Гусмангалиевичу как педагогу, ученому, коллеге и товарищу крепкого здоровья, долгих лет жизни, благополучия, семейного счастья, творческого долголетия и процветания.

Педагог, ученый, интеллигент

Е. Г. Насамбаев,
декан факультета «Ветеринарная медицина и биотехнология» ЗКАТУ им. Жангир хана,
доктор сельскохозяйственных наук, профессор

Кайырлы Гусмангалиевича знаю с прошлого века, а конкретно с 1977 года. Еще тогда он выделялся среди сверстников своей серьезностью, обстоятельностью и требовательностью, в первую очередь, к себе.

Постоянное стремление к овладению знаниями по всем учебным дисциплинам и большой интерес к научными достижениям выработали у Кайырлы Гусмангалиевича поистине научно-педагогическое мастерство.

Постоянная связь с производством, всестороннее изучение складывающихся условий в производственной среде дают ученому реальную и объективную оценку особенностей технологии производства продукции животноводства. Результаты научных исследований, их использования на производстве являются залогом творческого и педагогического запала в проведении академических занятий для студентов, магистрантов и докторантов. Учебники по анатомии сельскохозяйственных животных выдержали нескольких изданий и используются студентами аграрных специальностей не только отечественных, но и российских вузов. Многочисленные научные статьи, монографии служат источником научных трудов многих поколений ученых в области овцеводства.

Кайырлы Гусмангалиевич настоящий и без преувеличения крупный ученый, работяга, достигшего искреннего признания среди коллег своим трудолюбием, старанием и безупречной работоспособностью.

Глубокое знание педагогики, научный кругозор и высокая гражданственность позволили ему с супругой воспитать достойных

детей, которые учатся в престижных высших учебных заведениях страны.

Наряду с высоким научно-педагогическим мастерством, Кайырлы Гусмангалиевич отличается безукоризненной интеллигентностью. Приветливый, уважительный, скромный, учтивый, он всегда располагает к себе как коллег, так и обучающуюся молодежь. Редкостный дар характера – никогда не отказывает в помощи, что подчеркивает его благородство и стремление быть полезным людям, которые окружают и работают с ним. Занимая в разные годы руководящие должности в структурных подразделениях вуза (зам. декана зооинженерного факультета, декан заочного отделения факультета, зав. кафедрой), Кайырлы Гусмангалиевич отличался и требовательным отношением к своим коллегам, что несомненно приносило успех в работе. А в целом Кайырлы Гусмангалиевич отличался надежностью, порядочностью во всем – и в работе, и в обыденной жизни. Ему не чужды обычные человеческие большие и малые радости, он всегда поддерживает организацию общественных мероприятий, направленных на укрепления единства и сплоченности в коллективе, создание хорошего микроклимата в общении.

Я горжусь тем, что Кайырлы Гусмангалиевич называет меня своим наставником, а я его одним из своих первых учеников, когда я в те далекие 70-е годы начинал свою трудовую деятельность педагога. И еще больше горжусь, что с ним много лет работаю в одном коллективе и решаем одни и те же задачи – подготовку специалистов для аграрного сектора.

В свою очередь многочисленные ученики Кайырлы Гусмангалиевича достойно трудятся и занимают ответственные должности в различных отраслях экономики нашей страны.

Дорогой Кайырлы Гусмангалиевич, от всей души сердечно поздравляю с юбилеем, желаю крепкого здоровья, семейного благополучия, больших творческих успехов, достойных учеников и свершению всех задуманных планов.

**Ғалым-ұстаз, доцент, Ресей Федерациясының ауыл
шаруашылығы ғылымдарының докторы
Қ. Ғ. Есенғалиевтың ғылыми-еңбек белестері**

К. У. Өмірзақов,
ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты,
экономика ғылымдарының доценті

Есенғалиев Қайырлы Гұсманғалиұлы 1976-1981 жылдар аралығында Батыс Қазақстан ауыл шаруашылығы институтының зооинженерлік факультетін үздік үлгідегі дипломмен бітіріп, «Зооинженер» біліктілігін иеленді және ол факультет кеңесінің шешіміне сәйкес «Ауылшаруашылық жануарлар анатомиясы» кафедрасына ассистент қызметіне қалдырылды.

1989 жылы Қайырлы Гұсманғалиұлы өзінің ғылымға деген мақсатына жетуді көздеп «Қазақтың қой шаруашылығы технологиялық ғылыми-зерттеу институтының» аспирантурасын ойдағыдай аяқтап, 1991 жылы Ресей Федерациясының «Бүкілодақтық қой және ешкі ғылыми-зерттеу институтының» диссертациялық Кеңесінде ауылшаруашылығы ғылымдары дәрежесіне кандидаттық диссертациясын қорғады.

Одан кейінгі жылдары аталған институттың «Азықтандыру және зоогигиена кафедрасында» доцент міндетін атқарушы және одан әрі Батыс Қазақстан аграрлық университетінің «Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру мен өңдеу технологиясы» доценті лауазымында қызмет етті. Осы жылдары доцент Қ. Ғ. Есенғалиев жүйелі түрде оқу-әдістемелік жұмыстар шығаруға ден қойып нәтижесінде 50-ден астам әдістемелік нұсқаулар және ауыл шаруашылығы жоғары оқу орындарының білім алушыларына аса қажет мемлекеттік тілде оқулықтар мен практикумдар ҚР Білім және ғылым министрлігінің арнайы грифімен жоғары және орта кәсіби білім беру оқу орындарының студенттері үшін баспадан сапалы оқу құралдарын шығарды. Жалпы ғалымның қазіргі таңдағы ғылыми еңбегінің саны 180-нен асады.

1994 жылдың маусымында ҚР Министрлер Кеңесінің жанындағы жоғарғы аттестациялық комиссиясы Қ. Ғ. Есенғалиевке доцент ғылыми атағын берді. Ол 1990-1994 жылдар аралығында зооинженерлік факультеті деканының оқу және тәрбие жөніндегі орынбасары қызметін атқарды және 2008-2010 жылдарда

факультеттің «Биотехнология, мал және балық шаруашылығы» кафедрасының меңгерушісі болып еңбек етті. Университет қабырғасында көптеген қоғамдық-мәдени және тәрбие іс-шараларына араласып белсенділік таныта білді, ол жас ұрпақтарды тәрбиелеуде «Қазақ тілі қоғамының» жұмысын жандандырып, ұлтымыздың наурыз мерекесін жоғары деңгейде өткізуге және мемлекеттік тілді дамытуға ұйымдастыру тұрғысынан зор үлесін қосты.

Қайырлы Гұсманғалиұлы доценттік қызметімен бірге әрқашан ғылыми-зерттеулер жүргізуді қалдырған емес, екеуін үнемі қатар алып келеді. Ол Батыс Қазақстан өңірінің мал шаруашылығын дамытуға атсалысып, қой шаруашылығы саласының тиімділігін арттыру бағытындағы ізденістер, ғылыми зерттеулер мен тәжірибелерді үзбей жүргізулерінің нәтижесінде осы өлкеге етене бейімделген ақжайық етті-жүнді биязылау қойларының түрлерін шығаруда жеткен жетістіктері сан алуан. Ғылым мен өндірістің байланысын ұштастыру бағытында «Қуаныш» ШҚ, «Салтанат» ШҚ, «Аймекен» ШҚ, «Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-нің оқу-ғылыми орталығы» шаруашылықтарында қой шаруашылығы тұқымдарының асылдандыру-селекциялық тәжірибелік ізденістік жұмыстар жүргізілді.

Оның мақалалары Астана, Алматы, Мәскеу, Орынбор, Самара және тағы басқа қалаларда «Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана», «Жаршы», «Изденіс-Поиск» «Овцы, козы, шерстяное дело», «Вестник ОГАУ», «Вестник СГСХА» журналдары мен көптеген ғылыми жинақтарда басылды.

«Жігіттің күшін сұрама, бітірген ісін сұра» деген қазақта нақыл сөз бар біздің қадірлі досымыз, әріптесіміз біраз биік шыңды бағындыра білді. Есенғалиев Қайырлы Гұсманғалиұлы 2016 жылдың 19 мамырында Ресей Федерациясының Самара мемлекеттік ауыл шаруашылығы академиясындағы диссертациялық кеңесінде өзінің докторлық диссертациясын сәтті қорғап және сол жылдың 18 қарашасында оған РФ жоғарғы аттестациялық комиссиясының шешіміне сай «Ауыл шаруашылығы ғылымдарының докторы» ғылыми дәрежесі берілді.

Батыс Қазақстанның қой шаруашылығы саласындағы ғылымға негізделіп жүргізілген селекциялық жұмыстарының жетістіктері нәтижесінде Қ. Ғ. Есенғалиевке 3 авторлық куәлік берілген. Ол қой шаруашылығы бойынша № 212 «Агроөнеркәсіп кешені саласындағы

қолданбалы ғылыми зерттеулер» бағдарламасына сәйкес «Батыс Қазақстандағы биязы, биязылау, етті-майлы қойлардың генетикалық мүмкіндіктерін жоғарылату» деп аталатын ғылыми-зерттеу жұмыстары мемлекеттік бюджеттік тақырыптарының негізгі орындаушысы болып табылады және селекциялық жұмыстардағы жетістіктерінің қорытындысы бойынша бірнеше патентке қол жеткізді.

Елу - ердің жасы, алпыс - ел ағасы дегендей оның ағалық және ұстаздық қамқорлығымен ізденімпаз болашақ жас түлектер дипломдық жұмыстарын орындады және сәтті қорғады, сонымен қатар көптеген магистранттар өзекті мәселелерге арналған өздерінің тың тақырыптарын бекіттіріп «Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы» мамандығы бойынша магистрлік диссертацияларын сәтті қорғады және ауыл шаруашылығы ғылымдарының магистрі академиялық дәрежесін алды.

Ғалым-ұстаз, доцент Қ. Ғ. Есенғалиев көпжылдық педагогикалық және ғылыми еңбектері үшін: «ҚР білім беру ісінің құрметті қызметкері», «ҚР ғылымын дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төс белгілерімен және ҚР АШМ Құрмет грамотасымен, Батыс Қазақстан облысы Әкімінің Алғыс хатымен марапатталды.

Студент болып табалдырығынан аттап, кейін ғалым және ұстаз ретінде еңбек еткен Қайырлы Есенғалиевтың қырық жылдан астам өмірі өзі білім алған Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университетімен тығыз байланысты болды.

Бүгінгі күні алпысты алқымдап отырған ұлағатты ұстаз, ізденімпаз ғалым әліде талай биіктерді бағындыратыны анық. Аталған педагогикалық және ғылымдағы жетістіктерге жетуге, әрине, жанұяның сүйеніші қажет. Сондықтан, жанұяның тірегі әрі Қайырлы Ғұсманғалиұлының білікті ұстаз және ғалым болуына жұбайы Ақжарқынның да еңбегі бар деп санаймын. Себебі, университет қабырғасында оқытушылық және ғылыми жұмыстарды атқара жүріп, жанұяның жағдайын жасау, ұл-қыз өсіру, тәрбиелеу, білім беру оңай шаруа емес. Ол жұбайы Ақжарқын екеуі Қайсар және Адина атты ұл-қыз сүйіп тәрбиелеп отырған бақытты әке. Ұлы Қайсар Сүлейман Демирел атындағы қазақ-түрік университетін сәтті аяқтап, қазіргі кезде Жәңгір хан атындағы БҚАТУ-нің магистранты. Қызы Адина Н. Назарбаев атындағы Зияткерлік мектебін бітіріп, Алматыдағы Алматы Менеджмент Университетінің 2 курс студенті.

Құттықтау тілек

Несібе үзіп әр күннің үлесінен,
Шыға білдің әр істің үдесінен.
Қайырлы Гұсманғали ұлы деген,
Ұжымыңа әйгілі бір есім ең!

Мінезіне дос еткен сабыр-ойды,
Бұл өмірде жігітсіз абыройлы.
Тойлап жатыр тойыңды әріптестерің
Бұл көрініс босатар тағы бойды.

Құрметті Қайырлы Гұсманғалиұлы Сізді адам өмірінің айтулы белесі - 60 жасқа толу мерейтойыңызбен дос және әріптестік игі тілекпен шын жүректен құттықтаймын!

Бәсекеге қабілетті мамандар даярлау ісінде өз үлесіңізді қосып келе жатқан ғалым-ұстазсыз. Өзіңіз еңбегіңізді арнаған қой шаруашылығы саласын дамытуға сіңірген белсенді қызметіңіз, тың ғылыми зерттеулерді енгізудегі жоғары қабілетіңіз кейінгі буын жастарға өнеге болары анық.

Сізге зор денсаулық, қажымас қайрат, отбасыңызға баянды бақыт, құт-береке, ырыс-дәулет тілеймін.

Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтың ғылыми еңбектері

1988

1. Мясная продуктивность молодняка от скрещивания тонкорунно-грубошерстных маток с баранами различного происхождения // Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана. – 1988. - № 11. – С. 58-60. (Соавт.: В. В. Терентьев).

1989

2. Возрастная изменчивость живой массы и телосложения мясошерстного помесного молодняка // Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана. – 1989. - № 2. – С. 51-54. (Соавт.: В. В. Терентьев).
3. Использование австралийских корриделей для повышения продуктивности овец Западного Казахстана // Пути увеличения производства продукции овцеводства: сб. науч. трудов / Вост. отд. ВАСХНИЛ. – Алма-Ата, 1989. – С. 81-90. (Соавт.: В. В. Терентьев).
4. Повышение шерстной продуктивности помесных овец: информ. листок № 151-89 / КазНИИНТИ. – Алма-Ата, 1989. – 4 с. (Соавт.: В. В. Терентьев, Б. Б. Траисов).
5. Улучшение мясных качеств тонкорунно-грубошерстных помесей: информ. листок № 152-89 / КазНИИНТИ. – Алма-Ата, 1989. – 4 с. (Соавт.: В. В. Терентьев, Б. Б. Траисов).
6. Үй жануарлары анатомиясының латынша-орысша-қазақша терминдер сөздігі: зооинженерлік, малдәрігерлік факультетінің 1 курс студенттеріне өз бетімен дайындауға арналған оқу құралы. – 1 бөлім – сүйек туралы ілім (остеология). - Орал : БҚАШИ. – 1989. – 29 б. (Серіктес автор: Е. С. Дурткаринов).

1990

7. Гистоструктура кожи помесного молодняка различной кровности по австралийским корриделям // Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана. – 1990. - № 5. – С. 65-66. (Соавт.: В. В. Терентьев).
8. Жалпы гистология: методикалық нұсқаулар зооинженерлік, малдәрігерлік факультетінің 1-ші курс студенттеріне арналған. – Орал : БҚАШИ, 1990. – 17 б. (Серіктес авторлар: Е. С. Дурткаринов, Қ. Қ. Бозымов).

9. Мясная продуктивность различных пород овец // Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана. - 1990. - № 9.-С.66-67. (Соавт.: К. Г. Кудряков, Б. Б. Траисов).
10. Настриг, тонина и уравненность шерсти помесей от различных мясошерстных баранов // Вестник сельскохозяйственной науки Казахстана. - 1990. - № 4.-С.81-84. (Соавт.: В. В. Терентьев, Б. Б. Траисов).

1991

11. Мясные качества ягнят различного происхождения // Актуальные вопросы сельскохозяйственного производства: тез. докл. межвузов. науч.-практ. конф. молодых ученых и спец. (ветеринария и животноводство) / Уральский Обком ЛКСМ, Зап.-Казахст. СХИ. Совет молодых ученых. – Уральск, 1991. – С. 16-18. (Соавт.: К. У. Умирзаков).
12. Наследование основных хозяйственно-полезных признаков у мясо-шерстных ярок // Актуальные вопросы сельскохозяйственного производства: тез. докл. межвузов. науч.-практ. конф. молодых ученых и спец. (ветеринария и животноводство) / Уральский Обком ЛКСМ, Зап.-Казахст. СХИ. Совет молодых ученых. – Уральск, 1991. – С. 19-21.
13. Продуктивные особенности молодняка от скрещивания тонкорунных маток с австрало-западноказахстанскими мясошерстными баранами различной кровности: автореф. дис...канд. с.-х. наук / К. Г. Есенгалиев. – Ставрополь, 1991. – 21 с.
14. Шерстные качества кроссбредных ярок различного происхождения // Современные достижения науки и практики в области селекции овец и коз, технологии производства шерсти, баранины, пуха, могера и их применение в новых экологических условиях хозяйствования: тез. докл. науч. конф. (16-18 мая 1991 г.). / ВНИИОК. - Ставрополь, 1991. - С.193-194. (Соавт.: В. В. Терентьев, Б. Б. Траисов).

1992

15. "Зоотехния" мамандығы бойынша өтпелі курстық жобалауды орындауға арналған методикалық нұсқаулар жинағы. – Орал : БҚАШИ, 1992. - 23 б. (Серіктес авторлар: К. Г. Кудряков, Қ. Қ. Бозымов, Ғ. К. Молдашев, Қ. М. Дүйсекенов, В. К. Щурихин, Б. Д. Қоғабаев, А. Д. Дарбаев, Ж. Х. Машанов, К. У. Өмірзаков).
16. Мал анатомиясының практикумы (цитология, эмбриология және гистология негіздері): жоғары оқу орындары студенттеріне

арналған оқу құралы. – Алматы : Ана тілі, 1992. – 134 б. (Серіктес авторлар: Е. С. Дурткаринов, Қ. Қ. Бозымов).

17. Методическое указание по выполнению сквозного курсового проектирования студентами по специальности 3107"Зоотехния". – Уральск : Зап.-Казахст. СХИ, 1992.– 18 с. (Соавт.: К.Г. Кудряков, К. К. Бозымов, Г. К. Молдашев, К. М. Дуйсекенов, В. К. Щурихин, Б. Д. Когабаев, А. Д. Дарбаев, Ж. Х. Машанов, К. У. Умирзаков).

1993

18. Технология проблемно-модульного обучения на зооинженерном факультете // Сб. мат. респ.конф.проф.-преп.состава с.-х.вузов РК. - Уральск,1993. - С.89-90. (Соавт.: Г. К. Молдашев, Ж. Х. Машанов).

1994

19. Зоогигиена және мал шаруашылығы объектілерін жобалау негіздері бойынша пәндік жобаны әзірлеудің әдістемелік нұсқаулары (мал дәрігерлік факультетінің мамандығына 3108 «Ветеринария») күндізгі және сырттай оқитын студенттерге арналған. – Орал : БҚАШИ, 1994. – 31 б. (Серіктес автор: Ж. Х. Машанов).
20. Методические указания по выполнению курсового проекта по дисциплине «Зоогигиена с основами проектирования животноводческих объектов» для студентов очного и заочного обучения ветеринарного факультета по специальности 3108-«Ветеринария». – Уральск : Зап.-Казахст. СХИ, 1994. – 30 с. (Соавт.: Ж. Х. Машанов).
21. 4603-Селекция мамандығы бойынша зоогигиенадан пәндік жобалауды орындауға арналған әдістемелік нұсқау жинағы. - Орал : БҚАШИ, 1994. – 31 б. (Серіктес автор: Е. Г. Насамбаев).

1996

22. Мясная продуктивность ягнят полученных от скрещивания тонкорунных маток с мясо-шерстными баранами различного происхождения: информ. листок № 65-96 / КазГосИНТИ. Зап.-Казахст. ЦНТИ. – Уральск, 1996. – 3 с. (Соавт.: Т. Х. Хабиев).
23. Программа и рабочая тетрадь для оформления дневников и отчетов при сквозном практическом обучении студентов по специальности «Зоотехния». – Уральск : Зап.-Казахст. СХИ, 1996. – 86 с. (Соавт.: К. К. Бозымов, И. К. Ашетов, А. А. Карасаев, К. Г. Кудряков, М. К. Кажимуратов, Б. Т. Тулебаев, Г. К. Молдашев, А.

Д. Дарбаев, Е. Г. Насамбаев, К. М. Дуйсекенов, К. У. Умирзаков, М. Нигметов, Р. О. Бозымова).

1998

24. Зоогигиена және мал шаруашылығы объектілерін жобалау негіздері бойынша пәндік жобаны әзірлеудің әдістемелік нұсқаулары мал дәрігерлік және зоотехния факультетінің 4603 «Селекция» мамандығына күндізгі және сырттай оқитын студенттеріне арналған. – Орал : БҚАУ, 1998. – 33 б. (Серіктес автор: Е. Г. Насамбаев).

1999

25. Методические указания по выполнению курсового проекта по дисциплине «Зоогигиена с основами проектирования животноводческих объектов» для студентов дистанционного и заочного обучения по специальности 4601 «Зоотехния» и 4606 «ТППЖ». – Уральск : ЗКАУ, 1999. – 22 с.

2000

26. Әр түрлі генотипті тұсақтардың өнімділік белгілерінің фенотиптік корреляциясы // Жаршы. - 2000. - № 7.-14-16б. (Серіктес автор: Ғ. К. Молдашев).
27. Биязы-қылшық жүнді будандардың жүн сапасын жақсарту // Жаршы. - 2000. - № 5.-11-13б. (Серіктес автор: Ғ. К. Молдашев).
28. Будан қойлардың ет сапасын арттыру // Жаршы. - 2000. - № 1.-18-20 б. (Серіктес автор: Ғ. К. Молдашев).

2001

29. Мал шаруашылығы туралы мақал мен мәтелдер. – Орал, 2001. – 13 б.
30. Методические указания по изучению зоологии: для студ. самостоятельной работы студ. спец. Ветеринария, Ветсанитария, сельскохозяйственная биотехнология и селекция. - Уральск : ЗКГУ, 2001. - 10 с.

2002

31. Мал дәрігерлік медицина және санитария факультетінің студенттеріне (мамандықтар "ветеринария", "ветсанитария") арналған ветеринариялық гигиена пәні бойынша пәндік жобаны әзірлеудің әдістемелік нұсқаулары. - Орал : БҚАТУ, 2002. - 63 б.
32. Нейрон-глиальный индекс в спинномозговых ганглиях овец в онтогенезе // Образование и наука в современных условиях развития Казахстана: опыт, проблемы и перспективы: мат.

междунар. науч.-практ. конф. посвящ. 70-летию ЗКГУ(11-12 октября 2002г.). – Уральск : ЗКГУ, 2002. –Ч. III. - С.299-300. (Соавт.: Т. К. Мурзашев).

33. Сүйек, буындар және бұлшық еттер препараттарын әзірлеу тәсілдері : малдәрігерлік медицина және санитария факультетінің студенттеріне арналған әдістемелік нұсқаулар. - Орал : БҚМУ, 2002. - 12 б. (Серіктес автор: У. М. Жанабеков).

2004

34. Ветеринариялық гигиена пәні бойынша пәндік жобаны әзірлеудің әдістемелік нұсқаулары (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). – Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2004. – 40 б.
35. Ветеринариялық гигиена пәні бойынша зертханалық сабақтарының әдістемелік нұсқаулары (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). – Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2004. –36 б.

2005

36. «Жануарлар морфологиясы мен ветеринарлық латын терминологиясы» пәні бойынша оқу-әдістемелік кешені (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). – Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2005. – 22 б. (Авторлық бірлескен: Т. К. Мурзашев, Б. М. Сидихов).
37. «Ит, мысық, балықтар және әсемдік құстар анатомиясы» пәні бойынша оқу-әдістемелік кешені (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). – Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2005. – 19 б. (Авторлық бірлескен: Б. М. Сидихов).
38. Учебно-методический комплекс по дисциплине «Морфология животных с латинской ветеринарной терминологией» (спец. «Ветмедицина», «Ветсанитария»). – Уральск: ЗКАТУ им. Жангир хана, 2005. – 22 с. (Соавт.: Т. К Мурзашев, Б. М. Сидихов).
39. Учебно-методический комплекс по дисциплине «Анатомия рыб, собак, кошек и декоративных птиц» (спец. «Ветмедицина», «Ветсанитария»). – Уральск: ЗКАТУ им. Жангир хана, 2005. – 19 с. (Соавт.:Б. М. Сидихов).

2008

40. Ветеринариялық гигиена пәні бойынша зертханалық-тәжірибелік сабақтарынаәдістемелік нұсқау (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2008. - 29б. (Серіктес автор: Б. М. Сидихов).

41. "Ветеринарлық гигиена" пәні бойынша зертханалық-тәжірибелік сабақтырының әдістемелік нұсқау кредиттік оқу жүйесі бойынша бакалавриатта оқитын студенттерге арналған мамандықтар - 051201 "Ветмедицина", 050802 "Ветсанитария", 050802 "Зоотехния". - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2008. - 29 б. (Серіктес автор: Б. М. Сидихов).
42. Жануарлар морфологиясы мен ветеринарлық латын терминологиясы (Остеология бөлімі) пәні бойынша әдістемелік нұсқау (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2008. - 40 б. (Серіктес авторлар: Б. М. Сидихов, Т. К. Мурзашев).
43. Жануарлар морфологиясы мен ветеринарлық латын терминологиясы (құс анатомиясы бөлімі) пәні бойынша әдістемелік нұсқау (мамандықтар «Ветмедицина», «Ветсанитария»). - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2008. - 21 б. (Серіктес авторлар: Б. М. Сидихов, Т. К. Мурзашев).
44. Зоогигиена ветеринариялық санитария негіздері пәні бойынша курстық жұмысты орындаудың әдістемелік нұсқаулары. Кредиттік оқу жүйесі бойынша бакалавриатта оқитын студенттерге арналған. Мамандықтар-051201-"Ветеринариялық медицина", 051202-"Ветеринариялық санитария". - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2008. - 26 б. (Серіктес автор: Б. М. Сидихов).

2009

45. Мал анатомиясы: практикум. - Астана :Фолиант, 2009. - 208 б. (Серіктес авторлар: Қ. Қ.Бозымов, Е. С. Төртқарынов).

2010

46. Использование австралийских корриделей для улучшения шерстных качеств полутонкорунных овец // Наука и образование. - 2010. - № 3. - С. 68-70.
47. Мясная продуктивность баранчиков акжайкской мясо-шерстной породы // Инновационные направления повышения эффективности сельскохозяйственного производства: мат. междунар. науч.-практ. конф. посвящ. 80-летию ВНИИМС. – Оренбург, 2010. - С. 131-135.
48. Мясная продуктивность баранчиков различного происхождения // Наука и образование. - 2010. - № 3. - С. 71-73.
49. Мясная продуктивность баранчиков различного происхождения // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2010. - № 4. - С. 45-46.

50. Повышение настрига и шерстных качеств овец в Западном Казахстане // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2010. - № 4. - С. 50-52. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
51. Повышение шерстной продуктивности местных тонкорунно-грубошерстных маток // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2010. - № 4 (28). –Ч. I. - С. 116-118.
52. Программа производственной практики студентов, обучающихся по кредитной технологии для спец. 050802-"Зоотехния" и 050701-"Биотехнология". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2010. - 19 с. (Соавт.: С. М. Жумагазиева, Б. Т. Тулебаев).
53. Современное состояние и методы совершенствования акжайкских мясо-шерстных овец // Повышение продуктивных качеств сельскохозяйственных животных: сб. межвузов. науч. тр. - Санкт-Петербург, 2010. - С. 5-8. (Соавт.: Б. Б. Траисов).
54. Улучшение шерстных качеств местных тонкорунно-грубошерстных овец // Состояние и тенденции развития овцеводства и козоводства: мат. науч.-произв. конф. посвящ. 100-летию проф. Г. Г. Зеленского. – Пенза, 2010. - С. 60-64.
55. Шерстная продуктивность ярок акжайкской мясо-шерстной породы // Инновационные направления повышения эффективности сельскохозяйственного производства: мат. междунар. науч.-практ. конф. посвящ. 80-летию ВНИИМС. – Оренбург, 2010. - С. 135-140.
56. 050802-"Зоотехния", 050701-"Биотехнология" мамандықтарының кредиттік технология бойынша оқитын 3 курс студ. арналған өндірістік практика (қой қоздату науқаны бойынша) бағдарламасы. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2010. - 17 б. (Серіктес авторлар: С. М. Жумагазиева, Б. Т. Тулебаев).

2011

57. Әртүрлі текті қошқарлары ұрпақтарының ет өнімділігі // Ғылым және білім. - 2011. - № 2. - Б. 57-60.
58. Биохимический состав молока акжайкских мясошерстных овец // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2011. - № 2. - С. 63-65. (Соавт.: А. К. Бозымова).
59. Возрастная изменчивость кроссбредного молодняка // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2011. - № 4 (32). -Ч. 1. - С. 175-177. (Соавт.: А. К. Бозымова).

60. Гематологические показатели овец акжайкской мясо-шерстной породы // Наука и образование. - 2011. - № 4 (25). - С. 28-30. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, А. Ж. Каражанов).
61. "Зоогигиена және мал шаруашылығы объектілерін жобалау негіздері" пәнінен курстық жобаны орындау үшін дайындалған әдістемелік нұсқау (Мамандық -5В082100/050802). - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2011. - 20 б. (Серіктес авторлар: К. Е. Мурзабаев, А. Г. Дарменова).
62. Қой шаруашылығы практикумы: ЖОО студ. мен магистр. арналған оқу құралы. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2011. - 83 б. (Серіктес авторлар: Б. Б. Траисов, С. Р. Оспанов, А. К. Бозымова).
63. Молочная продуктивность маток акжайкской мясошерстной породы овец // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2011. - № 2. - С. 65-67. (Соавт.: А. К. Бозымова).
64. Мясная продуктивность баранчиков акжайкской мясо-шерстной породы // Наука и образование. - 2011. - № 3(24). - С. 53-55. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, А. Ж. Каражанов).
65. Овцеводство Западного Казахстана, резервы и перспективы // Актуальные проблемы торгово-экономической деятельности и образования в современных условиях: сб. науч. тр. VI науч.-практ. конф. (22 апреля 2011 г.). – Оренбург, 2011. - С. 94-99. (Соавт.: А. К. Бозымова, А. К. Султанова, Б. Б. Траисов).
66. Овцеводство Западного Казахстана // Наука и образование. - 2011. - № 1. - С. 84-87. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
67. Овцеводство: потенциал Западного Казахстана // Приуралье. - 2011. - 24 февраля. (Соавт.: Б. Б. Траисов).
68. Откормочные качества акжайкских мясо-шерстных овец // Актуальные проблемы торгово-экономической деятельности и образования в современных условиях: сб. науч. тр. VI науч.-практ. конф. (22 апреля 2011 г.). – Оренбург, 2011. - С. 301-304. (Соавт.: А. К. Бозымова, А. Ж. Каражанов).
69. Резервы овцеводства Западного Казахстана // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2011. - № 2. – С. 57-61. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
70. Технология кроссбредного овцеводства в Западном Казахстане // Наука и образование. - 2011. - № 4 (25). - С. 20-23. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Ж. С. Балагалиев, Э. С. Жанаква).

71. Улучшение шерстных качеств помесных овец // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2011. - № 1. - С. 51-52.
72. Шерстная продуктивность кроссбредных овец Западного Казахстана // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2011. - № 3 (31). - Ч. 1. - С. 188-191. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
73. Шерстные качества акжайкских мясо-шерстных кроссбредных овец // Актуальные проблемы торгово-экономической деятельности и образования в современных условиях: сб. науч. тр. VI науч.-практ. конф. (22 апреля 2011 г.). – Оренбург, 2011. - С. 100-105. (Соавт.: А. К. Бозымова, А. Ж. Каражанов, Б. Б. Траисов).

2012

74. Ақжайық етті - жүнді қошқарларының өндірушілік қасиеттері // Еуразиялық интеграция: инновациялық бағдарламаларды жүзеге асырудағы ғылым мен білімнің рөлі: халықаралық ғылыми-практ. конф. материалдары. – Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - I Бөлім. - Б. 41-43. (Серіктес авторлар: А. Ж. Каражанов, Ж. С. Балагалиев, Э. С. Жанакова).
75. "Ауыл шаруашылығы малдарын азықтандыру" пәні бойынша курстық жұмысты орындау бойынша әдістемелік нұсқау : 5В080200-"Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы", 050802-"Зоотехния", 5В120100-"Ветеринарлық медицина" мамандықтарының студенттеріне арналған. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 36 б. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева).
76. Воспроизводительная способность баранов-производителей акжайкской мясо-шерстной породы // Наука и образование. - 2012. - № 1(26). - С. 29-32. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. Ж. Каражанов, Ж. С. Балагалиев).
77. Гематологические показатели мясо-шерстных овец // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2012. - № 3 (35). - Ч. 1. - С. 124-125. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, В. И. Косилов).
78. Гематологические показатели овец акжайкской породы // Инновация, экобезопасность, техника и технологии в переработке сельскохозяйственной продукции: мат. III всеросс. науч.-практ. конф. (23-24 ноября 2012 г.) - Уфа, 2012. - С. 112-124. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).

79. Динамика весового роста мышц молодняка акжайкских мясо-шерстных овец // Наука и образование. - 2012. - № 3 (28). - С. 58-60. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, С. Р. Оспанов).
80. Динамика живой массы и интенсивность роста молодняка акжайкской мясо-шерстной породы // Наука и образование. - 2012. - № 3 (28). - С. 56-57. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, А. Ж. Каражанов).
81. Методические указания для выполнения дипломных работ (проектов) студентами специальности 050804-"Рыбное хозяйство", 5В080400-"Рыбное хозяйство и промышленное рыболовство". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 29 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, Н. М. Губашев, Т. К. Мурзашев, А. Б. Ахметалиева).
82. Методические указания по выполнению дипломных работ студентов, обучающихся по специальности: 5В080200-"Технология производства продуктов животноводства". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 31 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, Б. Т. Тулебаев, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).
83. Методические указания по выполнению курсовой работы по дисциплине "Кормление сельскохозяйственных животных" для специальностей 050802-"Зоотехния", 5В080200-"Технология производства продуктов животноводства", 5В120100-"Ветеринарная медицина". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 35 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева).
84. Методические указания по выполнению курсовой работы по дисциплине "Овцеводство, технология производства шерсти, баранины и смушек" для специальностей 080200-"Зоотехния", 5В080200-"Технология производства продуктов животноводства". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 21 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева).
85. Методические указания по выполнению курсовой работы по ихтиологии студентам специальности 5В080400-"Рыбное хозяйство и промышленное рыболовство". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 15 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, Н. М. Губашев, А. Б. Ахметалиева).
86. Методические указания по написанию магистерской диссертации по специальности 6М080200-"Технология производства продуктов животноводства". - Уральск : ЗКАТУ им.

Жангир хана, 2012. - 20 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).

87. Методические указания по прохождению исследовательской практики магистрантами специальности 6М070100-"Биотехнология" научно-педагогического направления. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 16 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, Р. С. Садыков, С. М. Жумагазиева, А. Б. Ахметалиева).
88. Методические указания по прохождению исследовательской практики магистрантами специальности 6М080200-"Технология производства продуктов животноводства" научно-педагогического направления. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 15 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, С. М. Жумагазиева, А. Б. Ахметалиева).
89. Методические указания по прохождению производственной практики магистрантами специальности 6М080200-"Технология производства продуктов животноводства" профильного направления. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - 15 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, С. М. Жумагазиева, А. Б. Ахметалиева).
90. Мясная продуктивность баранчиков едильбаеской породы // Повышение эффективности сельскохозяйственного производства степной зоны Урала: сб. тр. науч.-практ. конф. ГНУ Оренбургский НИИСХ Россельхозакад. – Оренбург, 2012. - С. 65-68. (Соавт.: А. М. Давлетова).
91. Мясная продуктивность 4-4,5 мес. баранчиков едильбаевской породы // Наука и образование. - 2012. - № 4. - С. 65-67. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. М. Давлетова).
92. Мясная продуктивность ягнят акжайкской мясо-шерстной породы // Евразийская интеграция: роль науки и образования в реализации инновационных программ: мат. междунар. науч.-практ. конф. – Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - Ч. I. - С. 122-124. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
93. Продуктивность кроссбредных овец Западного Казахстана // Инновация, экобезопасность, техника и технологии в переработке сельскохозяйственной продукции: мат. III всеросс. науч.-практ. конф. (23-24 ноября 2012 г.) – Уфа, 2012. - С. 117-121. (Соавт.: Б. Б. Траисов).

94. Характеристика молочной продуктивности овцематок акжайкской мясо-шерстной породы // Наука и образование. - 2012. - № 1(26). - С. 58-60. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. Ж. Каражанов, Э. С. Жанакова).
95. Характеристика кожно-волосяного покрова молодняка акжайкских мясо-шерстных овец // Известия Самарской государственной сельскохозяйственной академии. - 2012. - № 1. - С. 197-200. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
96. Шерстная продуктивность ярок акжайкской мясо-шерстной породы // Евразийская интеграция: роль науки и образования в реализации инновационных программ: мат. междунар. науч.-практ. конф. –Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2012. - Ч. I. - С. 124-128. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
97. 050802-"Зоотехния" (5В080200-"Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы") мамандықтары бойынша оқитын студенттерге "Қой шаруашылығы, қой етін, жүнін, елтірісін өндіру технологиясы" пәнінен курстық жоба орындауға арналған әдістемелік нұсқау. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 13 б. (Серіктес автор: А. Н. Кожаметова).
98. 050802/5В080200-"Малшаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы" мамандығы бойынша оқитын студенттерге диплом жұмысты орындауға арналған әдістемелік нұсқау. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 33 б. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, Б. Т. Тулебаев, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).
99. 5В080200-"Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы" мамандығы бойынша оқуға түсушілерге арналған емтихан бағдарламасы. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 29 б. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).
100. 6М070100-"Биотехнология" мамандығы бойынша ғылыми-педагогикалық бағыттағы магистранттардың зерттеу практикасынан өтуге арналып дайындалған әдістемелік нұсқау. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 15 б. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).
101. 6М080200-"Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы" мамандығы бойынша ғылыми-педагогикалық бағыттағы магистранттардың зерттеу практикасынан өтуге арналып

дайындалған әдістемелік нұсқау. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 15 б. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. З. Зинуллин, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).

102. 6MO80200 - "Мал шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы" мамандығы бойынша оқуға түсушілерге арналған емтихан бағдарламасы. - Орал : БҚАТУ, 2012. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева, С. М. Жумагазиева).

103. 5B080400-"Балық шаруашылығы және өнеркәсіптік балық аулау" мамандығы бойынша оқитын студенттерге "Ихтиология" пәнінен курстық жұмысты (жобаны) орындауға арналған әдістемелік нұсқау. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 15 б. (Серіктес авторлар: Е. Г. Насамбаев, А. Б. Ахметалиева, Н. М. Губашев).

104. 5B120100-"Ветеринарлық медицина" және 5B120200-"Ветеринарлық гигиена" және "Ветеринарлық гигиена және санитария" пәндерінен курстық жобаны орындауға арналған әдістемелік нұсқау. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2012. - 29 б. (Серіктес авторлар: Л. Ж. Душаева, А. К. Утепова, Б. О. Ертлеуова).

2013

105. Әртүрлі ата іздеріндегі ақжайық етті-жүнді тұқымы қозыларының ет өнімділігі // Ғылымдағы заманауи интеграциялық басымдылықтар: зерттеуден инновацияға дейін: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ 50 жылдық мерейтойына арналған халықаралық ғылыми-практ. конф. материалдары. – Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2013. - I Бөлім. - Б. 365-367. (Серіктес авторлар: Б. Б. Траисов, А. Ж. Каражанов).

106. Весовой рост мышц у баранчиков и ярочек акжайкской мясо-шерстной породы // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 8-9. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, Д. Ш. Бабанова).

107. Воспроизводительная способность баранов акжайкской мясо-шерстной породы // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 9-11. (Соавт.: К. К. Бозымов, Б. Б. Траисов, В. И. Косилов).

108. Динамика развития мышц у ягнят акжайкской мясо-шерстной породы // Новости Науки Казахстана. - 2013. - № 1 (115). - С. 81-86. (Соавт.: Б. Б. Траисов, С. Р. Оспанов, А. К. Бозымова).

109. Етті жүнді қойлары төлдерінің өсуі мен дамуы // Ізденіс-Поиск / жарат. және техн. ғылым сер./. - 2013. - № 3 (1). - Б. 194-197. (Серіктес авторлар: Б. Б. Траисов, А. Е. Тапишева).

110. Изменение гематологических показателей молодняка акжайкских мясо-шерстных овец // Современные интеграционные приоритеты науки: от исследований до инноваций: мат. междунар. науч-практ. конф. посвящ. 50-летию ЗКАТУ им. Жангир хана. – Уральск: ЗКАТУ имени Жангир хана, 2013. - Ч. I. - С. 360-364. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
111. Конституционально-продуктивные типы овец эдильбаевской породы // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 12-14. (Соавт.: А. М. Давлетова, А. Н. Кожаметова).
112. Морфологическая характеристика кожного покрова акжайкских мясошерстных овец // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 11-12. (Соавт.: Б. Б. Траисов, О. В. Максимова).
113. Мясная продуктивность ягнят казахской курдючной грубошерстной породы // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 18. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. Ж. Каражанов).
114. Мясные показатели молодняка эдильбаевских овец // Наука и образование. - 2013. - № 3 (32). - С. 48-51. (Соавт.: У. Б. Таубаев, А. М. Давлетова).
115. Показатели мясной продуктивности 4-4,5 месячных ягнят эдильбаевской породы // Новости науки Казахстана. - 2013. - № 1 (115). - С. 75-80. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. М. Давлетова).
116. Программа вступительного экзамена по специальности 6М080200-"Технология производства продуктов животноводства". - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2013. - 35 с. (Соавт.: Е. Г. Насамбаев, С. М. Жумагазиева, А. Б. Ахметалиева).
117. Продуктивные качества кроссбредных овец при линейном разведении // Новости науки Казахстана. - 2013. - № 3. - С. 160-165. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
118. Продуктивность линейных овец акжайкской мясошерстной породы // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 6-8. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, А. А. Сундетбаева).
119. Развитие овцеводства в Западном Казахстане // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 2. - С. 91-94. (Соавт.: Б. Б. Траисов, К. К. Бозымов).
120. Рост и развитие молодняка мясо-шерстных пород // Новости науки Казахстана. - 2013. - № 3. - С. 166-171. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова).
121. Рост и развитие молодняка мясо-шерстных овец // Актуальные проблемы развития современного агропромышленного комплекса

Прикаспийского региона: междунар. науч.-практ. конф. - Элиста : Изд-во Калм. ун-та, 2013. - С. 80-82. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, Д. Ш. Бабанова).

122. Сопряженность селекционируемых признаков у ярок эдильбаевской породы // Овцы, козы, шерстяное дело. - 2013. - № 3. - С. 16-17. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. М. Давлетова).
123. Характеристика кожного покрова акжайкских мясо-шерстных овец // Наука и образование. - 2013. - № 3 (32). - С. 40-45. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Бозымова, А. Е. Тапишева).
124. Nematological parameters of meat-wool sheep // Наука и образование. - 2013. - № 3 (32). - С. 51-53. (Соавт.: Б. Б. Траисов, М. Н. Гумаров, А. К. Султанова).
125. Productive traits of cigital sheep in "Tokmansay" LTD, Aktobe region // Наука и образование. - 2013. - № 4 (33). - С. 46-49. (Соавт.: Б. Б. Траисов, У. С. Махмутова, А. К. Султанова).

2014

126. Внутрипородный казахский тип цигайских овец племзавода "Токмансай" Актюбинской области // Вестник Калмыцкого университета. - 2014. - № 1 (21). - С. 18-21. (Соавт.: У. С. Махмутова, Д. Б. Егизеков, Б. Б. Траисов, К. Е. Есенгалиев).
127. Волгоград саулықтарын әр түрлі аталық іздердегі ақжайық етті-жүнді қосқарларымен будандастырудан алынған тқлдердің өсуі мен дамуы // Отандық етті бағыттағы ірі қараның заманауи жағдайда дамуының өзекті мәселелері (Еуразиялық экономикалық одақ құру туралы Келісімге қол қойылуы аясында): халықаралық ғылыми-практ. конф. материалдары. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2014. - Б. 207-210. (Серіктес авторлар: Б. Б. Траисов, К. У. Умирзаков, А. Е. Тапишева, М. Г. Еракаев).
128. Гематологические показатели кроссбредных овец // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2014. - № 6 (50). - С. 129-131. (Соавт.: Ю. А. Юлдашбаев, Б. Б. Траисов, А. К. Султанова).
129. Корреляция селекционируемых признаков 1,5-летних ярок эдильбаевской породы // Актуальные вопросы развития отечественного мясного скотоводства в современных условиях (в свете подписания Договора о создании Евразийского экономического союза): мат. междунар. науч.-практ. конф. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2014. - С. 10-13. (Соавт.: А. Н. Баяхов, А. М. Давлетова).

130. Корреляция хозяйственно-полезных признаков у акжайкских мясо-шерстных овец // Повышение конкурентоспособности животноводства и актуальные проблемы его научного обеспечения: мат. междунар. науч.-практ. конф. – Ставрополь, 2014. - С. 118-123. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Султанова, А. Д. Василина).
131. Мясные качества казахских курдючных грубошерстных овец // Современные тенденции в развитии овцеводства и козоводства: мат. междунар. науч.-практ. конф. – Оренбург, 2014. - С. 114-118. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Д. Б. Егизеков, М. Г. Еракаев, А. Д. Василина).
132. Мясная продуктивность молодняка казахских курдючных грубошерстных овец в зависимости от возраста // Наука и образование. - 2014. - № 4 (37). - С. 46-48. (Соавт.: Б. Б. Траисов, М. Г. Еракаев, Д. Б. Егизеков).
133. Наследование и взаимосвязь признаков у акжайкских мясо-шерстных овец // Наука и образование. - 2014. - № 3 (36). - С. 25-29. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Султанова, Д. Б. Егизеков).
134. Наследование и взаимосвязь признаков у кроссбредных мясо-шерстных овец // Ученый животноводству: мат. конф. посвящ. 85-летию докт. с.-х. наук, проф. П. П. Царенко. - Санкт-Петербург : СПГАУ, 2014. - С. 100-102. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Султанова, О. В. Максимова).
135. Овцеводство Западно-Казахстанской области // Зоотехническая наука Казахстана: прошлое, настоящее и будущее: междунар. науч.-практ. конф. посвящ. 85-летию акад. К. У. Медеубекова. – Алматы, 2014. - С. 201-205. (Соавт.: Б. Б. Траисов).
136. Продуктивные показатели цыгайских овец племзавода "Токмансай" Актюбинской области // Актуальные вопросы развития отечественного мясного скотоводства в современных условиях (в свете подписания Договора о создании Евразийского экономического союза): мат. междунар. науч.-практ. конф. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2014. - С. 201-204. (Соавт.: Б. Б. Траисов, К. Е. Есенгалиев, У. С. Махмутова).
137. Развитие овцеводства Западно-Казахстанской области // Современные тенденции в развитии овцеводства и козоводства: мат. междунар. науч.-практ. конф. – Оренбург, 2014. - С. 119-121. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Т. Н. Траисова).

138. Технология кроссбредного овцеводства Западного Казахстана // Актуальные вопросы развития отечественного мясного скотоводства в современных условиях (в свете подписания Договора о создании Евразийского экономического союза): мат. междунар. науч.-практ. конф. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2014. - С. 204-207. (Соавт.: Б. Б. Траисов, К. У. Умирзаков, А. Е. Тапишева).
139. Характеристика некоторых клинических и гематологических показателей акжайкских мясо-шерстных овец // Главный зоотехник. - 2014. - № 10. - С. 54-58. (Соавт.: Ю. А. Юлдашбаев, Б. Б. Траисов, А. К. Султанова).
140. Meat productivity and characteristics of carcasses of young animals born from different selection options of akzhaik meat-wool sheep // Biology and Medicine. - 2014. - Vol. 11 (3). - P. 7. (co-author: B. B. Traisov, Y. A. Yuldashbayev, A. K. Sultanova).

2015

141. Акжайкские мясо-шерстные овцы Западного Казахстана // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2015. - № 2 (52). - С. 153-155. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Султанова, С. Н. Урынғалиев).
142. Ауыл шаруашылығы жануарларының морфологиясы : оқу құралы. - Алматы : "Эверо" баспасы, 2015. - 246 б. (Серіктес автор: Қ. Қ. Бозымов).
143. Гематологические и биохимические показатели крови овец разных генотипов // Наука и образование. - 2015. - № 3 (40). - С. 15-21. (Соавт.: Б. Б. Траисов, К. М. Сейітпан, Д. Б. Смағулов).
144. Жануарлар морфологиясы латын ветеринарлық терминологиясымен : ЖОО студ. арналған оқу құралы. - Орал: Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2015. - 274 б. (Серіктес авторлар: Т. К. Мурзашев, Б. М. Сидихов).
145. Жануарлар морфологиясы латын ветеринарлық терминологиясымен : ЖОО студ. арналған оқу құралы. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ «Парасат» мультимедиялық орталығы, 2015. (Серіктес авторлар: Т. К. Мурзашев, Б. М. Сидихов).
146. Жануарлар морфологиясы латын ветеринарлық терминологиясымен : ЖОО студ. арналған оқу құралы. - Алматы : «Эверо» баспасы, 2015. - 330 б. (Серіктес авторлар: Т. К. Мурзашев, Б. М. Сидихов).

147. Кроссбредное овцеводство Западного Казахстана // Актуальные вопросы морфологии и биотехнологии в животноводстве: междунар. науч.-практ. конф. посвящ. 100-летию со дня рождения О. П. Стуловой . - Кинель : СГСХА, 2015. - С. 308-312. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Султанова).
148. Қой және ешкі шаруашылығы өнімдерін өндіру технологиясы практикумы : ЖОО студ. және магистрант. арналған оқу құралы. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2015. - 146 б. (Серіктес автор: Б. Б. Траисов).
149. Молочная продуктивность овцематок акжайкской мясо-шерстной породы // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2015. - № 4. – С. 34-36. ((Соавт.: Б. Б. Траисов, Ю. А. Юлдашбаев, А. К. Султанова).
150. Мясная продуктивность молодняка акжайкских мясошерстных овец в зависимости от вариантов подбора // Молодежь и наука в современном мире: мат. респ. науч.-практ. конф. студентов и магистрантов: посвящ. 550-летию Казахского ханства и 70-летию Победы в Великой Отечественной войне (26-27 марта 2015 г.). – Уральск: ЗКАТУ им. Жангир хана, 2015. - Ч. II. - С. 8-13. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. К. Султанова, А. Д. Василина).
151. Научные обоснованные методы создания и совершенствования акжайкских мясо-шерстных овец: автореф. дис... д-ра с.-х. наук/ К. Г. Есенгалиев. - Усть-Кинель : Сам. ГСХА, 2015. (подготовлена и сдана к защите в дис. совет Сам. ГСХА, Россия).
152. Практикум по овцеводству : учеб. пособие для студ., магистрантов и докторантов. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2015. - 123 с. (Соавт.: Б. Б. Траисов, М. И. Селионова, Л. Н. Скорых).
153. Рост и развитие молодняка эдильбаевских овец от различных вариантов подбора баранов // Перспективы современной науки и результаты: мат. междунар. науч.-практ. конф. – Алматы, 2015. – С. 33-37. (Б. Б. Траисов, Б. Алижанова).
154. Технология ведения овцеводства в крестьянских, фермерских и личных подсобных хозяйствах: монография. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2015. - 98 с. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. М. Омбаев, А. И. Ерохин, М. И. Селионова, Л. Н. Скорых, Ю. А. Юлдашбаев, С. Р. Оспанов, У. Б. Таубаев, Т. Н. Траисова).
155. Технология ведения овцеводства : рекомендации. – Караганда : ТОО «Казахский НИИ земледелия и растениеводства». – «Litera»,

2015. – 92 с. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. М. Омбаев, А. И. Ерохин, М. И. Селионова, Л. Н. Скорых, Ю. А. Юлдашбаев, С. Р. Оспанов).

156. Технологические приемы создания и использования пастбищ, формирование продуктивности у овец в условиях различных природно-климатических зон: монография. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2015. - 82 с. (Соавт.: Б. Б. Траисов, А. М. Омбаев, С. Р. Оспанов, М. И. Селионова, Л. Н. Скорых, В. Г. Гребенников).
157. Шерстная продуктивность ярок-годовиков акжаикских мясо-шерстных овец от различных вариантов подбора // Фундаментальная и прикладная наука: основные итоги 2015 г.: мат. I ежегод. междунар. науч. конф. (16-17 декабря 2015 г.). - Северный Чарльстон, Южная Каролина, США. - 2015. - С. 93-100. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Ю. А. Юлдашбаев, А. К. Султанова).
158. Age variations and meat quality of akzhaik meat-wool sheep // Науканообразование. - 2015. - № 2. – P. 14-16. (co-author: В. В. Traisov, Y. A. Yuldashbaev, A. K. Sultanova).
159. Growth and development of lambs of the akzhaik sheep depending on selection // Biology and Medicine. - 2015. - Vol. 7(2). - P. 3. (co-author: В. В. Traisov, Y. A. Yuldashbayev, A. K. Sultanova, A. K. Vozymova).

2016

160. **Анатомиялық терминология:** қазақша-орысша-латынша сөздік : оқу құралы. - Алматы : "Эверо" баспасы, 2016. – 108 б. (Серіктес автор: Б. М. Сидихов).
161. Воспроизводительная способность овец акжаикской мясо-шерстной породы // Овцы, козы, шерстяное дело. – 2016. - № 1. – С. 21-22. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Ю. А. Юлдашбаев, А. К. Султанова).
162. Динамика весового роста молодняка овец акжаикской мясо-шерстной породы // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. – 2016. - № 2 (58). – С. 113-116. (Соавт.: Б. Б. Траисов, В. И. Косилов, Д. Б. Смагулов).
163. Жануарлар анатомиясының топографиялық атласы: оқу құралы. Т. 1. Бас мойын, тұлға. - Алматы : "Эверо" баспасы, 2016. – 336 б. (Серіктес автор: Б. М. Сидихов, Т. К. Мурзашев).
164. Мясная продуктивность кроссбредных баранчиков после нагула // главный зоотехник. – 2016. - № 4. – С. 62-68. (Соавт.: Б. Б.

Траисов, Ю. А. Юлдашбаев, В. И. Косилов, Д. Б. Смагулов, А. К. Султанова).

165. Мясная продуктивность кроссбредных ягнят при отбивке // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. – 2016. - № 3 (59). – С. 145-148. (Соавт.: Б. Б. Траисов, В. И. Косилов, Д. Б. Смагулов, С. Р. Оспанов).
166. Мясо-сальные качества баранчиков эдильбаевской породы // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. - 2016. - № 1 (57). - С. 112-114. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Д. Б. Смагулов, В. И. Косилов).
167. Научные обоснованные методы создания и совершенствования акжайкских мясо-шерстных овец: автореф. дис...д-ра с.-х.наук. - Усть-Кинель : Сам.ГСХА, 2016.
168. Продуктивность кроссбредного молодняка различных вариантов подбора // Инновационные разработки молодых ученых – развитию агропромышленного комплекса: Vмеждународ. конф. – Ставрополь: ВНИИОК, 2016. (Соавт.: Б. Б. Траисов, Д. Б. Смагулов, К. Ыкласова, З. Жалгасова).
169. Технология производства продуктов животноводства. Т. 1. : учеб.пособие для бакалавров, магистрантов и докторантов. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2016. – 399 с. (Соавт.: К. К. Бозымов, Е. Г. Насамбаев, В. И. Косилов, А. Б. Ахметалиева, А. К. Султанова).
170. Технология производства продуктов животноводства. Т. 2. : учеб.пособие для бакалавров, магистрантов и докторантов. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2016. – 530 с. (Соавт.: К. К. Бозымов, Е. Г. Насамбаев, В. И. Косилов, А. Б. Ахметалиева, А. К. Султанова).
171. **Үй жануарлары морфологиясы:** ЖОО студ. арналған оқулық. - Алматы : ҚР ЖОО қауымдастығы, 2016. - 364 б. (Серіктес автор: К. К. Бозымов, Б. М. Сидихов).
172. Эффективность использования криоконсервированной спермы баранов в условиях Западного Казахстана // // Известия Оренбургского государственного аграрного университета. – 2016. - № 5 (61). – С. 88-89. (Соавт.: Б. Б. Траисов, М. И. Селионова, М. М. Айбазов, Л. Н. Скорых).
173. Meat qualities of young crossbred rams // Наука и образование. - 2016. - № 1 (42). - С. 77-80. (co-author: В. В. Traisov, N. I. Stenkyn, A. K. Sultanova, A. D. Vasilina).

174. The growth and development of lambs from different variants of selection of rams // Наука и образование. - 2016. - № 1 (42). - С. 65-68. (co-author: N. I. Stenkin, B. N. Alizhanova, G. S. Kydyrsikhova).

Авторлык куәліктер

175. А. с. № 1181 Внутрипородный заводской мясной тип овец акжайкской мясо-шерстной породы : МЮ РК Комитет по правам интеллектуальной собственности от 25.04.2011. (Соавт.: Б. Б. Траисов, К. К. Бозымов, С. Р. Оспанов, А. Н. Баяхов, А. К. Бозымова, Т. Н. Траисова, Г. С. Исаева).
176. А. с. № 1191 Заводская линия ЗКАТУ-7082 акжайкской мясо-шерстной породы овец : МЮ РК Комитет по правам интеллектуальной собственности от 10.07.2009. (Соавт.: Б. Б. Траисов, С. Р. Оспанов, А. Н. Баяхов, А. К. Бозымова, А. К. Гумарова, К. Акон).
177. А. с. № 317 Заводские линии животных акжайкской мясо-шерстной породы овец БАЛИ-1395, БАК-4087 : МЮ РК Комитет по правам интеллектуальной собственности от 10.07.2009. (Соавт.: А. Н. Баяхов, А. К. Бозымова, Б. Б. Траисов, К. Акон).

Патенттер

178. Внутрипородный заводской мясной тип овец акжайкской мясо-шерстной породы : патент на селекционное достижение № 278 заявка № 2011/005.5 / подача заявки 25.04.2011. (Соавт.: К. К. Бозымов, С. Р. Оспанов, Б. Б. Траисов, А. Н. Баяхов, А. К. Бозымова, Т. Н. Траисова, Г. С. Исаева).
179. Заводская линия ЗКАТУ-7082 акжайкской мясо-шерстной породы овец : патент на селекционное достижение № 279 заявка № 2011/006.5 / подача заявки 25.04.2011. (Соавт.: С. Р. Оспанов, Б. Б. Траисов, А. Н. Баяхов, А. К. Бозымова, А. К. Гумарова, К. Акон).
180. Заводские линии животных акжайкской мясо-шерстной породы овец БАЛИ-1395, БАК-4087 : патент на селекционное достижение № 108 заявка № 2009/006.5 / подача заявки 10.07.2009 Бюл. № 8. – 2009. (Соавт.: А. Н. Баяхов, А. К. Бозымова, Б. Б. Траисов, К. Акон).

**Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтің ғылыми басшылығымен
қорғалған магистрлік диссертациялар**

1. Алижанова Б. Н. Мясная продуктивность ягнят едильбаевской породы, полученных от различных вариантов подбора: реф. дис. на соискание академич. степени магистра с.-х. наук / Б. Н. Алижанова. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2016. - 22 с.
2. Давлетова А.М. Продуктивные качества едилбаевских овец при разных вариантах подбора в условиях ТОО "Брлик" Жангалинского района Западно-Казахстанской области: реф. дис. на соискание академич. степени магистра с.-х. наук / Давлетова Айнур Маликовна. - Уральск : ЗКАТУ им. Жангир хана, 2013. - 23 с.
3. Еракаев М.Г. Волгоград етті-жүнді саулықтарын ақжайық етті-жүнді қошқарларымен будандастырудан алынған төлдің өнімділік ерекшеліктері: а.-ш. ғылымдарының магистрі академ. дәрежесін алу үшін дайындалған дис. реф. / Еракаев Мейрамбек Гарифуллинович. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2015. - 28 б.
4. Қыдырсихова Г. С. Батыс Қазақстан облысы жағдайындағы биязылау етті-жүнді қойларының тиімді пайдалануының селекциялық әдістері: а.-ш. ғылымдарының магистрі академ. дәрежесін алу үшін дайындалған дис. реф. / Г. С. Қыдырсихова. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2016. - 22 б.
5. Тапишева А.Е.Әр түрлі аталық іздердегі ақжайық етті-жүнді қошқарлары мен Волгоград саулықтарын будандастырудан алынған төлдердің өнімділік қасиеттері: а.-ш. ғылымдарының магистрі академ. дәрежесін алу үшін дайындалған дис. реф. / Тапишева Айжан Есмырзаевна. - Орал : Жәңгір хан атындағы БҚАТУ, 2014. - 23 б.

Бірлесіп жазған авторлар көрсеткіші

Айбазов М. М. 172
Акон К. 176, 177, 179, 180
Алижанова Б. 153
Алиханова Б. Н. 174
Ахметалиева А. Б. 75, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 116, 169, 170,
Ашетов И. К. 23
Балагалиев Ж. С. 70, 74, 76
Бабанова Д. Ш. 106, 121
Баяхов А. Н. 129, 175, 176, 177, 178, 179, 180
Бозымов К. К. 8, 15, 16, 17, 23, 45, 107, 119, 142, 169, 170, 171, 175, 178
Бозымова А. К.
50, 58, 59, 60, 62, 63, 64, 65, 66, 68, 69, 72, 73, 77, 78, 79, 80, 92, 95, 96, 106, 108, 110
, 117, 118, 120, 121, 123, 159, 175, 176, 177, 178, 179, 180
Бозымова Р. О. 23
Василина А. Д. 130, 131, 150, 173
Гребенников В. Г. 156
Губашев Н. М. 81, 85, 103
Гумаров М. Н. 124
Гумарова А. К. 176, 179
Давлетова А. М. 90, 91, 111, 114, 115, 122, 129
Дарбаев А. Д. 15, 17, 23
Дарменова А. Г. 61
Дуйсекенов К. М. 15, 17, 23
Дурткаринов Е. С. 6, 16, 45
Душаева Л. Ж. 104
Егизеков Д. Б. 126, 131, 132, 133
Еракаев М. Г. 127, 131, 132
Есенгалиев К. Е. 126, 136
Ерохин А. И. 154, 155
Ертлеуова Б. О. 104
Жалгасова З. 168
Жанабеков У. Н. 33
Жанакова Э. С. 70, 74, 94
Жумагазиева С. М. 52, 56, 82, 86, 87, 88, 89, 98, 99, 100, 101, 102, 116
Зинуллин А. З. 82, 87, 88, 89, 98, 100, 101
Исаева Г. С. 175, 178

Карасаев А. А. 23
Каражанов А. Ж. 60,64,68,73,74,76,80,94,105,113
Кажимуратов М. К. 23
Кидирсихова Г. С. 174
Когабаев Б. Д. 15,17
Кожаметова А. Н. 97,111
Косилов В. И. 77,107,162,164,165,166,169,170
Кудряков К. Г. 9,15,17,23
Максимова О. В. 112,134
Махмутова У. С. 125,126, 136
Машанов Ж. Х. 15,17,18,19,20
Молдашев Г. К. 15,17,18,23,26,27,28
Мурзабаев К. Е. 61
Мурзашев Т. К. 32,36,38,42,43,81,144,145,146,163
Насамбаев Е. Г.
21,23,24,75,81,82,83,84,85,86,87,88,89,98,99,100,101,102,103,116,169,170
Нигметов М. 23
Онбаев А. М. 154,155,156
Оспанов С. Р. 62,79,108,154,155,156,165,174,175,178,179
Садыков Р. С. 87
Сейітпан К. М. 143
Селионова М. И. 152,154,155,156,172
Сидихов Б. М. 36,37,38,39,40,41,42,43,44,144,145,146,160,163,171
Скорых Л. Н. 152,154,155,156,172
Смагулов Д. Б. 143,162,164,165,166,168
Стенкин Н. И. 173,174
Сундетбаева А. А. 118
Султанова А. К.
65,124,125,128,130,133,134,139,140,141,147,149,150,157,158,159,161,164,169,170,173
Тапишева А. Е. 109,123,127,138
Таубаев У. Б. 114,154
Терентьев В. В. 1,2,3,4,5,7,10,14
Траисов Б. Б.
4,5,9,10,14,50,53,60,62,64,65,66,67,70,72,73,76,77,78,79,80,91,92,93,94,95,96,105,106,107,108,109,110,112,113,115,117,118,119,120,121,122,123,124,125,126,127,128,130,131,132,133,134,135,136,137,138,139,140,14

1,143,147,148,149,150,152,153,154,155,156,157,158,159,161,162,164,165,166,168,172,173,175,176,177,178,179,180
Траисова Т. Н. 137,154,175,178
Тулєбаев Б. Т. 23,52,56,82,98
Умирзаков К. У. 11,15,17,23,127,138
Урынғалиев С. Н. 141
Утепова А. К. 104
Хабиев Т. Х. 22
Ыкласова К. 168
Щурихин В. К. 15,17
Юлдашбаев Ю. А. 128,139,140,149,154,155,157, 158, 159, 161, 164

МАЗМҰНЫ

Алғы сөз.....	3
Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтің ғылыми және педагогикалық қызметі туралы очерк.....	4
Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтің өмірі мен қызметінің негізгі кезеңдері.....	9
Штрихи к портрету педагога.....	12
Педагог, ученый, интеллигент.....	14
Ғалым-ұстаз, доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтың ғылыми-еңбек белестері.....	16
Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтың ғылыми еңбектері.....	20
Авторлық куәліктер.....	42
Патенттер.....	42
Доцент Қ. Ғ. Есенғалиевтің ғылыми басшылығымен қорғалған магистрлік диссертациялар.....	43
Бірлесіп жазған авторлар көрсеткіші.....	44